

For 100 år siden...

Her kan man læse div. lokale notitser og artikler fra Viborg Stiftstidende og Viborg Stifts Folkeblad, afskrevet af forfatteren Chr. Jacobsen i forbindelse med forarbejdet til "Alheden" fra 1990.

Marts 1910

VST 52, torsdag, 3. marts 1910, s. 2: [Amtsrådsmøde]. Frederiks kommune tillodes det at yde 75 kr. til lys og varme ved sognerådsmøderne.

VST 52, torsdag, 3. marts 1910, s. 2: Rensdyravl på heden. Når nu en lille rensdyrflok om nogle måneder får sin station her i Frederiks, vil sikkert mangen en Viborgborger tage en tur herud med sin familie for at se de fremmede gæster, der er kommen så langvejs fra, og som jo gerne skulle blive mere end gæster.

En sådan rensdyrflok er også et kønt syn særlig når kalvene er i den alder, at de gerne vil lege indbyrdes. Også befolkningen her er jo som alle ved indvandret. Den kom fra omegnen af Rhin- og Mainfloden. 1759-60 kom 265 familier hertil, lokkede af gyldne løfter, således, har en gammel hedebonde fortalt, at det var blevet dem sagt, at de drog til en egn med knæhøjt græs – man tænke sig disse stakkels menneskers skræk og skuffelse, da de endelig nåede frem til den dengang golde og trøstesløse hede. Og dog, denne dygtige, flittige og nøjsomme befolkning har slået rod her, og har alt i mange årtier fuldt ud været vore landsmænd, og det landsmænd der ved en udpræget ædruelig, sædelig og hæderlig vandel kan være til eksempel for alle. Hvor kuriøst, hvis det, hvad vi håber, nu skal vise sig, at rensdyret fra det høje Norden her på heden kan blive til nytte for efterkommerne af den befolkning, hvis vugge stod i den solvarme Rhinegn.

Det er nu godtgjort, at der er rensdyrmos på heden. For forsøget har blandt andre direktør Julius Schøtt (Zoologisk have, hvis rensdyr jo trives udmærket ved jysk lav) udtalt sig gunstigt – yderligere jægermester Krabbe, Hald, skovrider Morville, Nielsen Gylling (Borrit) har endogså skrevet, at han gerne vil ofre penge på denne prægtige tankes realisation. Professor Boas har udtalt sig mod sagen, ja endogså betegnet den som umulig, på grund af de klimatiske forhold – denne påstand har jeg imidlertid nylig imødegået, blandt andet fremhævet, at når dyrene trives udmærket i Zoologisk have, kan de også trives ved den samme lav i en fold her, hvor selv denne lav vokser, der er nemlig næsten altid et naturligt forhold mellem det naturen frembringer, og levevæsener, der kun kan leve af disse frembringelser. Det er tanken, at en lap skal følge med rensdyrene her til Danmark for at lære os at passe dem, jeg selv har færdes meget blandt lapperne, uden dog derfor at have noget direkte med renerne at gøre.

Frederiks, d. 1. marts 1910. Johannes Bech.

VST 53, fredag, 4. marts 1910, s. 3: Rensdyrsagen. Forfatter og folkeuniversitetslærer Aage Meyer Benedictsens besøgte i går Frederiks for at erkyndige sig om den måde, rensdyravlforeningen agter at arbejde på. Efter at have undersøgt lavforholdene på den omliggende

hede, tegnede Hr. Meyer Benedictsen sig for et bidrag af 50 kr. og blev således den første udenfor foreningen, der har ydet bidrag til den sag.

VST 58, torsdag, 10. marts 1910, s. 3: Skovauktion. Onsdag den 23. marts d.a., formiddag kl. 11, bortsælges ved auktion i Stendal plantager en del tømmer: tømmer, spir, lægter, klodstræ, ros-, kvas og stødebrænde, alt af nåletræ. Mødestedet er: Stendalgård

Viborg Statsskovdistrikt den 7. marts 1910. E. H. Wøldike

VST 70, lørdag, 26. marts 1910, s. 2: Skoledirektionen for Lysgård m.fl. herreder har under 21. ds. kaldet friskolelærer A. Jensen af Værslev til det ledige enelærerembede i Vallerbæk, Karup sogn, fra 1. april.

VST 71, tirsdag, 29. marts 1910, s. 2: Rensdyrene på heden. Vi har modtaget følgende fra Foreningen for rensdyravl på den jyske hede. Det tør vel nu betragtes som aldeles sikkert, at den nødvendige kapital til indkøb af rener for en forsøgsstation i Frederiks sogn vil blive skaffet til veje. Foreningen skaffer selv indhegning, halvtag til lavens opbevarelse, læ og skyggehhus samt alt det nødvendige til dyrenes fodring, indtil staten ad åre (vel at mærke, når alt falder heldigt ud) sikkert vil træde hjælpende til. Vi venter nu, at nogle pengemænd vil tegne de nødvendige resterende penge (dog medtages naturligvis fremdeles selv de mindre bidrag med taknemmelighed), vi håber nemlig, at den kendsgerning, at blandt så mange andre også 33 (treogtredive) danske rigsdagsmænd har vist denne sag deres tiltro og interesse ved at yde bidrag til dens fremme, er en borgen for at den vel er et forsøg værd – vi takker hermed disse rigsdagsmænd uden dog at nævne de mange navne. Hr. hofjægermester Lüttichau skrev først på indsamlingslisten, som folketingsmændene Hans Nielsen, Skive, samt Leth Espersen, Kjellerup, bragte rundt i folketings salen – herfor vor særlige tak. Senere bidragydere er kongelig kammersanger Peter Cornelius (der fra fædre hjemmet har bevaret sin interesse for alt vedrørende landvæsenet – hans fader var en fremragende foregangsmand på dette område og fik 1844 af Christian den 8de skænket en sølvpokal for vindskibelighed??), Berlinske Tidendes chef-sekretær Svend Poulsen (der arbejder for indførsel af rensdyr til Grønland og er særlig interesseret også i vor sag), endvidere konseilspræsident Zahle og forfatteren Jeppe Aakjær, der har udtalt, at han også på anden måde vil vise denne sag sin interesse, idet han mener, at rent æstetisk set ville dens realisation have sin betydning og virke afvekslende, oplivende og forskønnende i de stille hedeegne. Fremdeles har vi håb om værdifuld støtte for vor sag af særlig betydning; afgørelse heraf foreligger muligt allerede i kommende uge. Vi vil endnu en gang fremhæve at gårdejer H. Sørensen pr. Slangerup har givet 100 kr. Altså alt i alt ser det lyst ud for foreningen, vort mål skal vi nok nå – nemlig at bevise, at rensdyrmosset på den jyske hede, med renen som mellemlid, repræsenterer betydelige kapitaler. Viborg Bank modtager alle bidrag – ellers er ingen bemyndiget til at modtage noget bidrag, når undtages foreningens kasserer, lærer Petersen, Frederiks Station, samt Nielsen-Gylling, Barrit, der arbejder ihærdigt for sagen i Sydjylland. På "Foreningen af rensdyravl på den jyske hede"s vegne. Johannes Bech, foreningens formand.